

Tartu Emajõe Kooli ja Tartu Hiie Kooli ümberkorraldamise ettepanek

Austatud haridus- ja teadusminister

Käesolevaga esitan Teile ettepaneku korraldada ümber Tartu Emajõe Kool ja Tartu Hiie Kool nii, et Tartu Emajõe Kool liidetakse Tartu Hiie Kooliga 1. juuli 2025. a seisuga. Tartu Emajõe Kool lõpetab tegutsemise. Kooli nimeks jääb pärast liitmist Tartu Hiie Kool. Koolipere saab soovi korral koostöös ministriumiga korralda nimekonkursi ning leida seeläbi koolile sobiv ja sisu paremini peegeldav nimi.

Tartu Emajõe Kooli ja Tartu Hiie Kooli ümberkorraldamise kirjeldus ja põhjendus

Tartu Hiie Kool (edaspidi THK) on kuulmis- ja kõnepuuetega õpilastele suunatud kool, milles õpib 259 õpilast ja õpe toimub põhikooli riikliku õppekava ja põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel.

Tartu Emajõe Kool (edaspidi TEK) on nägemispuudega õpilastele suunatud kool, milles õpib 33 õpilast ja õpe toimub põhikooli riikliku õppekava ja gümnaasiumi riikliku õppekava ning põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekava alusel. Koolis viiakse läbi lihtsustatud õpet ja toimetulekuõpet.

TEK ja THK on rehabilitatsioonikeskused kõigile nägemis-, kuulmis- ja kõnepuudega lastele ja nende tugivõrgustikele üle terve Eesti. Kompetentside ühendamine võimaldab osutada kompleksset ja tulemuslikku teenust spetsiaalselt kohandatud keskkonnas.

Mõlemal koolil on õpilaskodu. Koolid on juba 2016. aastast ühise juhtimise all.

Tabel.1 Õpilaste ja töötajate arv

Kool	Õpilaste arv	Töötajate arv
Tartu Hiie Kool	259	96
Tartu Emajõe Kool	33	40
KOKKU	292	136

TEK ja THK asuvad mõlemad Tartu linnas lähestikku. Seega on võimalik töötajatega kokkuleppel ühe töölepingu raames töökoormuste jagamine peale koolide juriidilist liitmist. Selle asjaoluga saab arvestada ka uute töötajate värbamisprotsessis. Hetkel töötab juba 3 töötajat mõlemas koolis: direktor, majandusjuht ning huvijuht. Paralleelselt mõlemas koolis töötamine tähendab käesoleval ajal hetkel topelt asjaajamist, mis ei ole mõistlik.

Koolide liitmine on kavandatud kahes etapis. Esimeses etapis toimub Tartu Emajõe Kooli juriidiline liitmine Tartu Hiie Kooliga 1. juulist 2025. a. Teises etapis toimub tänase Tartu Emajõe Kooli tegevuse ümberpaiknemine THK territooriumile peale THK kooli hoonetekompleksi kohandamist ja nüüdisajastamist, mis tänaste plaanide alusel toimub 2028. a. Selle tulemusena paranevad tänase TEK ja THK õpilaste õppetingimused, vaba aja veetmise võimalused ning kujuneb kaasaegne sotsiaalne keskkond. Õppetegevus on ka edaspidi läbi viidud arvestades õpilaste spetsiifilisi vajadusi ja eripära.

TEK õpilaste arv on kahanenud (vt Tabel 2) ja jõudnud piirini, kus õpilastele on keeruline pakkuda kaasaegset parimat õpet ja sotsiaalset keskkonda. TEK-is töötab hetkel 40-st töötajast 10 töötajat osakoormusega, kellele pole võimalik pakkuda täiskoormust. Õppeasutuste liitmine võimaldab tagada õpetajatele, tugispetsialistidele ja teistele töötajatele täistööajaga töötamise ning hõlbustada kvalifitseeritud tööjõu värbamist.

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Tartu Emajõe Kool	82	75	71	65	61	65	60	55	57	48	59	52	43	46	41	40	36	32	35
Tartu Hiie Kool	313	290	295	288	304	309	319	327	323	342	313	313	304	286	301	308	281	281	264
KOKKU	395	365	366	353	365	374	379	382	380	390	372	365	347	332	342	348	317	313	299

Tabel 2. Liidatavate koolide õpilaste arvu muutused. Allikas Haridussilm

Eestis on täna 2 nägemispuudele spetsialiseerunud erikooli: riigi pidamisel olev Tartu Emajõe Kool ja kohaliku omavalitsuse pidamisel olev Tallinna Heleni Kool. Kaasava hariduse rakendumise tõttu vajab erikoolis õppimist järjest vähem õpilasi, sest nägemispuuetega õpilasi õpib üha enam kodulähedastes koolides (vt Tabel 3) ning TEK roll on ajas muutumas oskusteabekeskuseks, mille oluliseks rolliks toetada tavakoole, nendes õppivaid õpilasi, nende peresid ning teisi lastega töötavaid isikuid üle Eesti.

Suund kooli kujunemiseks oskusteabekeskuseks oli eesmärgiks juba TEK arengukavas 2020-2023.¹

Kuulmis- ja kõnepuuetega laste arvud THKs on samuti ülaltoodud põhjustel kahanenud ning taristu teatav alakasutus loob eeldused täiendavaks õpilaste arvu lisandumiseks. Kooli arengukavas 2023-2026² on samuti seatud eesmärgiks olla hinnatud ja usaldusväärne kuulmis- ja

¹ https://www.tek.tartu.ee/sites/tek.tartu.ee/files/tek_arengukava_2020_2023.pdf

² <https://www.hiiekool.ee/et/arengukava>

kõnepuudega õpilaste kool, rehabilitatsiooni- ja oskusteabekeskus, kus toimib professionaalne koostöö haridus-, teadus- ja meditsiinasutustega. Koolist on võimalik nõu ja abi saada kõikidel kuulmis- ja kõnepuudega lastel, nende vanematel ja nendega töötavatele õpetajatel ja tugispetsialistidel.

Liidatavate koolide arengueesmärgid liitmisega ei muutu.

	Õpib 2024/25
Tartu Emajõe Kool	33
Tallinna Heleni Kool	10
Muu õppeasutus	113
Kokku	156

Tabel 3. Nägemispuudega lapsed õppeasutustes 2024/25

Koolihoonete tehniline seisukord

1. Tartu Emajõe Kool

Kool paikneb kahes eraldiseisvas hoones. Kumbki hoonetest ei ole ehitatud erivajadustega laste kooli hooneteks ning nendes erivajadustega laste kõikide vajadustega arvestamine ei ole võimalik, arvestama peab ka muinsuskaitseliste nõuetega. Hooned on erinevas seisukorras, kuid lähiaastatel vajaksid mõlemad hooned investeringuid (ligipääsetavus, tehnosüsteemid, energiatõhusus). Väikese õpilaste arvu tõttu on tugisüsteemide (toitlustus, majutus) investeringud ja ülalpidamine ebaproportsionaalselt kulukad.

2. Tartu Hiie Kool

Hooneid on võimalik peale kohandusi ja rekonstrueerimist kasutada mõlema kooli erivajadusi silmas pidades. Tugisüsteemid on lahendatavad, mõistlike kuludega. Hooned on kohaldatavad erivajadustega laste huve silmas pidades. Projekteerimise kavandatud algus on 2025.a.

Õpilastel paranevad oluliselt võimalused tegeleda erinevate spordialadega (sh puudespetsiifilistega, nagu näiteks pimelauatennis ja pimeväravball). Vähenenud kinnisvarakuludest tekkiv rahaline kokkuhoid on võimalik suunata õpilaste õppetingimuste ja õpetajate töötingimuste parandamisse.

Koolide ühendamise praktika

Õpilaste arvu kahanemine on tekitanud kogu riigis, eriti kahanevates piirkondades, vajaduse koole ühendada või viia ühise juhtimise alla. Koolide ühendamist ja ühise juhtimise alla viimist on soovitanud ka OECD oma soovituses Eestile (OECD, 2021. *Shrinking smartly in Estonia. Preparing regions for demographic change. OECD Rural Studies*) ning seda on tänaseks järginud juba paljud kohalikud omavalitused (näiteks Põlva vald, Põltsamaa vald, Valga vald, Võru vald, Setomaa vald ja samasuguseid toimetuleid kasutavad ka erakoolide pidajad (Tartu Erakool).

Koolide ühendamise teemat on kajastatud ka 12.11.2024 Õpetajate Lehes³. Artiklist nähtub, et koolide ühendamine on Eesti haridusmaastikul levinud praktika.

Ka riigikoolides on mitmes asupaigas tegutsemine või ühendjuhtimine tavapärase praktika. Näitena saab tuua Maarjamaa Hariduskolleegeiumi, Kiviõli Riigikooli, Ida-Viru Kutsehariduskeskuse, Järvamaa Kutsehariduskeskuse, Valga-Jaanikese Kooli ja Urvaste Kooli, Narva Eesti Gümnaasiumi, Narva Eesti Põhikooli ja Narva Vanalinna Põhikooli.

Liitmise peamised eesmärgid

Koolide liitmise järgselt on parem võimalus tagada õpetajatele, tugispetsialistidele ning teistele töötajatele täistööajaga töötamine, palgata kvalifitseeritud tööjõudu ning majandada seeläbi efektiivsemalt. Koolide liitmisel väheneb eraldiseisvate koolide bürokraatia ja asjaajamise maht.

Liitmine võimaldab koondada kahe kooli kompetentsid ning oskusteabe, et luua kompleksne õppe- ja rehabilitatsioonikeskus nägemis-, kuulmis- ja kõnepuudega lastele ning nendega töötavatele spetsialistidele. Mõlema kooli spetsialistidest koosnev meeskond võimaldab osutada kvaliteetset nõustamisteenust nii nägemis-, kuulmis- kui kõnepuudega tavakoolide õpilastele üle Eesti. See annab võimaluse sihispärasemalt arendada ka liitpuudega õpilasi, kellel on nii nägemis- kuulmis- või kõnepuue.

Samuti on eesmärk luua õpilastele parem õppekeskkond ning sportimise ja vaba aja veetmise võimalused spetsiaalselt kohandatud õppehoones.

Üheks eesmärgiks on ka kinnisvara kulude vähendamine, mis saavutatakse ühe koolikompleksi kasutamisest loobumisega.

Koolide eelarved ja ümberkorraldamise rahaline mõju

2025. aasta koolide eelarved tegevuskulud ilma kinnisvarakuluta on järgmised:

Kool	2025. a eelarve
Tartu Hiie Kool	3 068 242
Tartu Emajõe Kool	1 194 736
KOKKU	4 262 978

Koolide juriidiline liitmine 2025. aastal ei mõjuta kooli eelarvet ja ümberkorraldamise tulemusena tänasega võrreldes kulude baas ei kasva.

2028. aastal TEK planeeritud ümberpaiknemine THK ruumidesse aitab vähendada kinnisvaraga seotud kulutusi ja optimeerida juhtimist ning tekkiva säästu arvelt on võimalik parandada õpilaste õppetingimusi ja õpetajate, tugispetsialistide ja teiste töötajate töötingimusi.

³ [Kahanemisega kohanemine – ühendame koole : Õpetajate Leht.](#)

2024. aastal olid TEK kinnisvara korrashoiu kulud 125 951 eurot. Täna TEK-i hoonete kasutamisest loobumine võimaldab säästa 2028. aastal vähemalt 63 000 eurot ja alates 2029. aastast igal aastal vähemalt 126 000 eurot.

HTMi kinnisvara juhtimiskava kohaselt on TEK hoonete remondi vajadus kokku 4 143 203 eurot. Hoonete kasutamisest loobumine võimaldab need kulutused tegemata jätta.

Ümberkorralduse mõju koolide töötajatele ja õpilastele

Koolide juriidilise liitmise otsus ei mõjuta töötajate töölepingutes fikseeritud töötingimusi ning ei too kaasa koondamisi. Kõik töötajad jätkavad senist tööd kokkulepitud tingimustel. Töölepingu võimalikud muudatused lepatakse vajaduse tekkimisel töötajatega individuaalselt kokku. Mõlema tänase kooli direktor jätkab liitmise järgselt Tartu Hiie Kooli juhina.

Koolide juriidiline liitmine ei mõjuta õpilaste õppimisvõimalusi. Kõik tänased õpilased saavad jätkata õpinguid samade õpetajatega, samades klassikomplektides ning samades hoonetes. TEK õpilased kantakse THK õpilaste nimekirja.

Pärast THK hoonetekompleksi kohandamist ja nüüdisajastamist koondatakse õppe- ja arendustegevus THK hoonetesse. Selle tulemusena paranevad TEK õpilaste õppetingimused, vaba aja veetmise võimalused ning kujuneb kaasaegne sotsiaalne keskkond. See toob kaasa ka THK õpilaste õppekeskkonna paranemise. Õppetegevus on ka edaspidi läbi viidud arvestades õpilaste spetsiifilisi vajadusi ja eripära.

Kaasamisprotsess

Ümberkorraldamisega seoses on toimunud mitmed kohtumised ja arutelud ümberkorraldatavate koolide direktoriga alates 2023. aasta novembrist. Direktor on pidanud koolide meeskonnaga erinevaid arutelusid ning esitanud Haridus- ja Teadusministeeriumile arutelude tulemusena ettepanekuid, mida on arvestatud käesoleva ümberkorralduse ettevalmistamisel.

- ✓ 23.11.2023. a esmane arutelu koolide direktoriga;
- ✓ 04.12.2023. a esmane koolihoonete ruumiplaanide arutelu direktori ja HTMi riigivara meeskonnaga;
- ✓ 31.01.2024. a HEV-koolide infotund;
- ✓ 25.03.2024. a ruumiplaanide arutelu ja koolipoolsed ettepanekud. Osalesid direktor ning HTM riigikoolide pidamise ja riigivarade meeskond;
- ✓ 17.04.2024. a ümberkorralduste arutelu riigi HEV-koolide kevadseminaril;
- ✓ 16.05.2024. a Tartu Emajõe Kooli gümnaasiumiosa arutelu direktoriga;
- ✓ 14.10.2024. a ruumiprogrammi arutelu;
- ✓ 08.01.2025. a ruumiprogrammi arutelu direktori ja HTM riigivarade meeskonnaga;
- ✓ 20.01.2025. a arutelu Eesti Puuetega Inimeste Koja esindajaga.
- ✓ 27.02.2025. a Tartu Hiie Kooli töötajatega kohtumine
- ✓ 27.02.2025. a Tartu Emajõe Kooli töötajatega kohtumine

Selleks, et ümberkorraldamise muudatusi veelgi paremini kavandada ja ellu viia, kohtutakse ühendatavate koolide hoolekogudega, õpilasesindustega ja töötajatega, et kuulata ära nende arvamusi, vahetada informatsiooni ja arutada läbi ümberkorraldamisega kaasnevad muudatused.

Kavandatavate kohtumiste ajakava:

- ✓ märts 2025. a koolide hoolekogude ja õpilasesindustega kohtumine

Ümberkorraldamise tingitud muudatused õigusaktides

Tartu Emajõe Kooli ja Tartu Hiie Kooli liitmine ei too kaasa muudatusi seadustes. Tartu Emajõe Kooli põhimäärus tunnistatakse kehtetuks ning Tartu Hiie Kooli hetkel kehtivat põhimäärust muudetakse. Põhimääruse kehtetuks tunnistamise eelnõu on lisatud käesolevale ettepanekule (Lisa 2).

Ümberkorraldamise kuupäev

Tartu Emajõe Kool liidetakse Tartu Hiie Kooliga ning ümberkorraldatud kool alustab tegevust 1. juulil 2025. a.

Ümberkorraldamise ettepaneku kooskõlastamine

Ümberkorraldamisettepanek esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Tartu Emajõe Kooli ja Tartu Hiie Kooli hoolekogule ja õpilasesindusele.

Kristi Vinter- Nemvalts
Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler